

БУХГАЛТЕРИЯ ҲИСОБИНИ МУСТАҚИЛ ЎРГАНИШ УЧУН ҚЎЛЛАНМА

4-нашр, қайта ишланган ва қўшимчалар киритилган

1-қисм

Китоб бўлғуси бухгалтерларни улар танлаган касбнинг асослари, уни ривожлантириш истиқболлари, мутахассисларга қўйиладиган асосий талаблар билан таништиради. У турли мулкчилик шаклларига мансуб корхоналарда бухгалтерия ҳисобини муваффақиятли юритиш учун зарур кўникмаларни ҳосил қилишда ёрдам беради. Бухгалтерия ҳисоби асослари билан бир қаторда Миллий стандартларга ўтиш шароитида моддий, меҳнат ва молиявий ресурсларнинг бухгалтерия ҳисобини ташкил этиш масалалари ёритилган.

Солиқ солишга алоҳида боб бағишланган, унда асосий солиқларни ҳисоб-китоб қилиш услубияти ва ҳисобга олиш тартиби аниқ мисолларда келтирилган.

Қўлланма бухгалтерлар, олий ва ўрта ўқув юртларининг ўқитувчи ва талабалари, малака ошириш курсларининг тингловчилари, шунингдек замонавий бухгалтерия ҳисобини мустақил ўрганаётган китобхонларнинг кенг доираси учун мўлжалланган.

МУНДАРИЖА

Сўзбоши	3
I БЎЛИМ. КОРХОНАЛАРДА БУХГАЛТЕРИЯ ҲИСОБИ АСОСЛАРИ	4
1-боб. Бухгалтерия ҳисоби, унинг аҳамияти ва турлари	4
1.1. Бухгалтерия ҳисоби тўғрисида тушунча	4
1.2. Бухгалтерия ахбороти ва унинг бошқарув қарорларини қабул қилиш учун аҳамияти	8
1.3. Бухгалтерия ахборотидан фойдаланувчилар	11
1.4. Молиявий ва бошқарув ҳисоблари, уларнинг фарқлари ва ўзаро боғлиқлиги	16
1.5. Ўзбекистон Республикасида молиявий (бухгалтерия) ҳисобни меъёрий тартибга солиш	22
1.6. Бозор шароитида бухгалтер касби	26
2-боб. Бухгалтерия ҳисобининг субъектлари ва объектлари	31
2.1. Бухгалтерия ҳисобининг элементлари	31
2.2. Корхона активлари ва уларнинг гуруҳланиши	31
2.3. Корхона активларини шакллантириш манбалари	35
2.4. Даромад ва харажатлар, фойда ва зарарлар	38
3-боб. Бухгалтерия ҳисобининг услублари ва принциплари	40
3.1. Бухгалтерия ҳисобининг услублари	40
3.2. Бухгалтерия ҳисобининг принциплари	42
3.3. Бухгалтерия ҳисобининг функциялари	49
4-боб. Бухгалтерия баланси	52
4.1. Бухгалтерия баланси тўғрисида умумий тушунча	52
4.2. Бухгалтерия балансининг тузилиши ва мазмуни	55
4.3. Хўжалик операцияларининг бухгалтерия балансига таъсири	61
5-боб. Бухгалтерия ҳисоби ҳисобварақлари тизими ва иккиёқлама ёзув	65
5.1. Бухгалтерия ҳисоби ҳисобварақлари ва уларнинг тузилиши	65

5.2. Ҳисобварақлардаги иккиёқлама ёзув ва уни асослаш	71
6-боб. Ҳужжатлаштириш ва инвентарлаш	77
6.1. Ҳужжатлаштириш, унинг моҳияти ва аҳамияти ..	77
6.2. Инвентарлаш, унинг турлари ва ўтказиш тартиби	82
6.3. Ҳисоб регистрлари. Ҳисоб регистрларида хатоларни тузатиш усуллари	85
6.4. Бухгалтерия ҳисоби шакллари	91
6.5. «Балансдан балансгача» ҳисоб цикли	97
6.6. Корхонанинг ҳисоб сиёсати	107
II БЎЛИМ. БУХГАЛТЕРИЯ ҲИСОБИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ	116
7-боб. Пул маблағлари ҳисоби	116
7.1. Кассада нақд пуллар ҳисоби	116
7.2. Ҳисоб-китоб счёти ҳисоби тартиби	132
7.3. Валюта счёти бўйича операцияларни ҳисобга олиш тартиби	149
7.4. Банкдаги бошқа счётлар бўйича операциялар ҳисоби	164
7.5. Ҳисобдор шахслар билан ҳисоб-китоблар ҳисоби	169
8-боб. Меҳнатга ҳақ тўлаш ҳисоби	172
8.1. Меҳнатга ҳақ тўлаш шакллари, иш ҳақи ва бошқа тўловларни ҳисоблаш тартиби	172
8.2. Бажарилган иш ҳажми ва иш ҳақини ҳужжатлар билан расмийлаштириш	183
8.3. Ходимлар билан иш ҳақи ва бошқа тўловлар бўйича ҳисоб-китоблар	187
8.4. Жисмоний шахслардан олинадиган даромад солиғи ва иш ҳақидан бошқа ушлаб қолишлар ҳисоби	189
8.5. Давлат мақсадли жамғармаларига мажбурий тўловларни ҳисоблаб ёзиш, тўлаш ва сарфлаш ҳисоби	218
9-боб. Моддий бойликлар, инвентарь ва хўжалик жиҳозлари ҳисоби	228
9.1. Материаллар, уларни таснифлаш ва баҳолаш	228
9.2. Материаллар ҳаракатини ҳисобга олиш бўйича ҳужжатлар	234
9.3. Омбордаги материаллар ҳисоби	250
9.4. Бухгалтерияда материаллар ҳисоби	253
9.5. Материалларни узлуксиз ва даврий ҳисобга олиш тизимлари	260
9.6. Инвентарь ва хўжалик жиҳозлари ҳисоби	264
9.7. Материалларни инвентарлаш	268